
YOM HAATZMAUT

Being Passionate about Israel

The Weekly
TORAH
C?NTR?VERSY

MAY 2, 2022
YU TORAH MITZION KOLLEL
פ' קדושים תשפ"ב

HALACHA

**The Journal of Halacha
 and Contemporary Society**
 Number VII Pesach 5744
Spring 1984

TABLE OF CONTENTS

Reciting Hallel on Yom Haatzmaut	5
The Case For.....	5
<i>Rabbi Ralph Pelcovitz</i>	
The Case Against.....	19
<i>Rabbi Dr. Solomon Ryback</i>	
A Suggested Antenuptial Agreement: A Proposal In Wake of Avitzur.....	25
<i>Rabbi J. David Bleich</i>	
Tubal Ligation and Jewish Law: An Overview.....	42
<i>Rabbi Joseph S. Ozarowski</i>	
Halachic Considerations in Marriage Counseling.....	53
<i>Dr. S. Schaffer</i>	
Bishul Akum.....	67
<i>Rabbi Moshe Bernstein</i>	
On Maintaining a Professional Confidence.....	73
<i>Rabbi Alfred S. Cohen</i>	
Torah Education Today.....	88
<i>Rabbi Joseph Stern</i>	
Recent Publications.....	102

The enemy of love is not hate, it's indifference

- Elie Wiesel

WHAT MATTERS

סוכה מא. (1)

מתני' (ב) בבראשונה
 היה לולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום
 אחד ימשחרב בית המקדש התקין רבן
 יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה
 שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנף כולו
 אסור: **גמ'** ^אמנא לן דעבדינן זכר למקדש
 א"ר יוחנן דאמר קרא ^בכי אעלה ארוכה לך
 וממכותיך ארפאך נאם ה' כי נדחה קראו לך
 ציון היא דורש אין לה דורש אין לה
 מכלל דבעיא דרישה: ושיהא יום הנף:

תורת המנחה פרשת נח / דרשה ד עמוד 16 (2)

ואף על פי שאנו זוכרים אותה בלב ובפה, עדיין אנו צריכין להתאוות בפועל ובמעשה ענין זכירתה, ועל כן אמר על ראש שמחתי, (ב"ב ס ב) מאי על ראש שמחתי, אמר ר' יצחק זו אפר מקלה שבראשי החתנים וכו', עוד אמרו סד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר מועט וכו', עושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר בה דבר מועט וכו', עושה אשה תכשיטיה ומשיירת דבר מועט וכו'. הא למדת שצריך לדרשה ולזכרה ולשאול בשלומה. וכתיב (ירמיהו ל יז) ציון היא דורש אין לה (ראש השנה ל א) מכלל דבעי דרישה, וכתיב (תהלים קכב ו) שאלו שלום ירושלים. והדרישה והזכירה היא בלב ובפה ובמעשה בכל דבר בין בדירה בין בסעודה בין בחתן בין בכלה

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף עה עמוד א (3)

לאחוריה והניקה את בנה³ ולציון יאמר איש ואיש יולד בה והוא יכוננה עליון א"ר מיישא בר בריה דר' יהושע בן לוי אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה אמר אביי⁴ וחד מינייהו עדיף כתרי מינן אמר רבא וחד

. שפת אמת ויקרא פרשת בהר (4)

ובכל ארץ אחוזתכם כו'. ע"י הרצון והתשוקה תמיד להתדבק בהש"י נפתח הפנימיות ובא גאולה. ארץ לשון רצון להתדבק בשורש ואחיזת כל אדם במקור החיות בו ית'. ועי' בס' ד"א מעין זה

(5) RAV KOOK INTRODUCTION TO SHABBAT HAARETZ

61

ה ק ד ת ה

זו היא מביאה אותה להעטר בגדל לבב בתורת-אלהים אשר עמדה, היא מרכיבה על כתיב ארץ, ועד כמה שיהיו חיי כל הסיבה כולה בלתי-מוכשרים או מנגדים לאותה הרוממת האלהית. שרוח ישראל שהיא אליה, לא תלכד במצודתם, ואת דרכה תלך לבטח. או תעורר את סגולת-טבעה ואת הוד חיל בחירתה אחריה. השמטה והיובל יחדו יהיו תמים על ראשה הארץ תענה לעומתה בחילה הרוחני האצור בקרבה. המתאים להודות השמטה ורונת היובל, "צויתי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש השנים". "ירעפו נאות" מרבר וניל בבעות התגרנה". "לבשו כרים הצאן ועמקים יעספו בר, יתרעפו אף ישירו".

כשעומתה בישראל הכרת הרוח העצמי. זנת ישראל טוב", שכח את עונו וגאווה. המבט היוצני על הסיבה הרחבה הבלתי-מפותחת. הפראית בסבעה ובבחירתה גם יחד, השכיח ממנו את גדולת סגולתו. או הטעין מן הלב תשוקת החיים האלהיים ועדיניהם וחמדת משושם חוילם בהתגלם בפעל, בארץ-החיים. טהרת השכל הפשוט והברור והשבתה, זו הצדק הועם. את עמדתם לקחו הזמיון הגם של החברה הפרועה ורשע-כסל של ההויות האליליות ותועבותיהן. במשאן כוסתה הסגולה האלהית האצולה בשמטה האומה ולא תוכל עוד לקחת לב המדת חיי טהר. שקט ישר. תכונת האומה בדרתה הטיפה ירידה גם לתכונת רוח הארץ, שהיא מתאים עמה התאמה נצחית; בחולשת נשמת האומה לא תתן סגולת הארץ את תפקידה. רוח הארץ, רוח ארץ חמדה המלאה שירת-קדש ורננתה, ירד מטה-מטה. ותטמא הארץ ואפקר עונה עליה ותקיא הארץ את יושביה". רוח האומה בכללה ספג אל תוכו יסודות רעים ורעים. עד אשר העיב את טהרתו העצמית. "כי זנתה אמם, הובישה הורתם". אף בכל הצדדים היותר קדושים, החתומים באפיה של האומה, הוטל הרעל. "חדשים ומעדיכם שגאה נפשי, היו עלי לטרף, נלאיתי נשאי". החיים הלאומיים, אחרי אשר הוטמאו, הניסו לה חוילים מסיירים כבירים, ויהיו עם שאונם המדיני רק למנומה פנימית המהממת את הנפש. שני היסודות, האומה הארץ, אשר בבריאותם הם מוסיפים זה לזה כל-כך לזית-חן, כל-כך אמן ועז, החלו משפיעים זה לזה בחלתם — לרעה ולזועה, עד אשר הוכרחה לקחת מעמד הראייה הרוממת-האכזרית, הנחם הנורא, התרחקות האומה מהארץ "ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו".

בעצם צרתה הגדולה של האומה, כאשר סר מקרבה שאונם של החיים הלאומיים ומתמתם המוקם, החל האור הרוחני לשוב לעלות לאטו בקרבה במעלות אשר ירד. רוח האומה הסיף להעלות-אבר כפי מדת שבינתו מחיים המדיניים, שהם ראשונים לטומאה בצבור מקולקל, "ואמר אליה: ימים רבים תשבי לי, לא תוני ולא תהיי לאיש, וגם אני — אלהי, כי ימים רבים ישבו בני ישראל אין מלך ואין שר, ואין זבח ואין מצבה ואין אפור ותרפים". והיה ביום ההוא נאם ה', הברתי וסיוך מקרבך והאבדתי מרכבתך, והכרתי ערי-ארצך ותרפתי כל מצריך. הברתי כשפים מידך ומעוננים לא יהיו לך, והכרתי פסיליך וכצבתוך מקרבך ולא השתתח עוד למעשי ידך".

"השתמי אני את הארץ, ושמתי עליה איביכם וישיבם בת, ואתכם אורה בגוים, והרקיתי אחרים חרב והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה. או תרצה הארץ את שבתיה כל ימי השפה אתם בארץ איביכם, או תשבת הארץ הוצאת את שבתיה. כל ימי השממה תשבת את אשר לא שבתה בשבתים כשבתכם עליה". והארץ תעוב מכם ותרץ את שבתיה, כשישמה מכם והם ירצו את עונם, יעו וביעו במשפטי מאסו ואת חקתי געלה נפשם".

ה ק ד ת ה

הקדמות, עד הגיעו לידי מדתו זו, שהוא מתחיל להתרומם בפעולת כשרונה של האומה בהתגלותה הבהרית, — בתקון העוותים של העבר. אם ירדו יחידים מהאומה ממדרגת החיים, המלאים אור-קדש וחפש, יועשו לעבדים בשבתם את ערכם האצילי, ואזן שמטה על הר סיני: כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם ולא עבדים לעבדים — והלך זה וקנה אדון לעצמו, הנה באה השבת הכבוד האישי הרוחני, מתוך ורם-חיים של קדושת עליון השופע מהמקור היותר עליון, שממנו האומה יונקת את אור נשמתה. — ודרור נקרא בארץ לכל יושביה. ולעומת אי-שויון המשקל של מצב הרוח הקרקעי, שהוא בא מרפיו יום הרוח מכל חטאות האדם, המכשילות את כחו, עד שהוא יורד מנחלת אבותיו, — באה השבת המתאמת כפי ערכה של האומה בראשית מטעה, ברכוש היסודי הזה לאותם אשר הכבירו עליהם הגרת החיים ונפצת את משקלם, "בשנת-היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, ודוקא בתעופה מלאה חיים כמו אלה מתרוממת האומה לרכס את חיה עם חיי האדם בכללו, ע"י אמצעותם של אישים יחידים — הגרים התושבים — העומים בכללותם בתוך האנושיות הכללית ומרגישים בקרבתם גמ' כן יחש מיוחד אל נטיותיה הרעננות ושאיפותיה הרוחניות של האומה, ודוקא אז מתנכסת בה התקיפות הפנימית לדחוק את החלק הסיגי שבצמחה, כדי שיאיר יפה המאור הכללי המבהיק, אין עבד עברי נחג ולא גר תושב נחג אלא בזמן שהיובל נהג" (ערכין).

כל אלה יחד הם סימני-חיים עליונים, שצריכה לגלותם אומה זו: שמוסרי-לאומי אלהי כזה חי בקרבה, ונכון הוא לפניה, בהיותה מבוזתה בכל נכסיות ברום עילית המדיני "שכל יושביה עליה", — למען יעלה בידה תכסיס התגלות ההכרה של הישר האלהי העומד למעלה מסגולתה המוכנה עמה מכבר, השומרת על תפקידה שלא ירדו ולא ימוז כליל.

כשתבחירה המקולקלת משקעת את אור עליו החיים של "רוחבות-הנר", החלך ומשתפק גם מעל לגבול ישראל, היא פוגמת את יסוד הסגולה הטבעית. אי-אפשר לה אמנם להכחידה, אבל בידה להשקיעה במעמקים, עמוק-עמוק, עד אשר תעלם זמן רב עד ועדנים, והעם יקו לאור ואין, עד בא עת-קץ.

התורה, בדעותיה, חקיה ומשפטיה, להיו יחיד והצבור, היא האספקלריא המאירה שבתוכה משתקפת כל מעלת רוח האומה, בין הרוח הסגולי הטבעי של השמטה ובין רוח עליון רוח אלהים-חיים של היובל, המתגלה בהתגלותה הבהרית. כל-זמן שהיא משתמרת ברוחה ובפעליה, בתוך האומה והארץ וסודי-החברה, הרי היא נותנת עז ותעצומות לעם, הדבקות-באלהים הרעננת משעשעת היא או את נשמת-החיים שלו ומרננת את הלב של כל פרט. היא הולכת וזורמת על אור האמונה האלהית ע"פ הכרתה של האומה מצד נשמת סגולתה הטבעית, אשר בירוריה התולדותיים שהיא מעוטרת בהם, בנווי ישועה מדורי-דורים. הם מכשירים את הכרתה האלהית המיוחדת לפי צביונה הפרטי. וההכרה המיוחדת הנו הולכת ופועלת וחוזרת ומתפעלת מהטוב הכללי של אור אלהים, שבאדם ובעולם היא מטיבה אותו, מסגלת אותו אליה בהטביעה בו את צביונה הפרטי, ומכשירתו בזה למלא חרדי כל רוח ונפש ברגשי-טהר וחדות-ישר והמבוססים בנצחיותם בעונם האלהי, שהוא מצילם מכל יאוש ומשגבם ישע עדי-עד.

עולה היא האומה ברום מעלותיה אלה — כשהיא מוכרת את רוחה העצמי. והרה

ישראל בגולה עזב את דאגתו מכל ענייני-חול מצד כללות האומה. שם את עינו ולבו רק בשמים ממעל. לכו לא הלך עוד להרבות חיל, רכב וסוס, ככל נזי על אדמתו ובכלל לא היה עוד לכלל האומה שום עסק חמרי. יחד עם זה חדל לענג אל כל תנוגי הגוים הרבים. ורוח-ה' החל לפעמו להשכיל על ערך האדם ומעלת נשמתו. וכן להזיק ביותר את ערכה הרוחני של האומה ויתרונה האלחי. התורה נתחבבה עליו מזהב ומפני רב כבימיו געוריו הטובים. על קדושת האמונה המצויה יצא להורג בשמחת-לבב. עינו ולבו אשר היו בשמים תמיד, העלו ארוכה לכל משבות החיים הלאומיים ולכל פשעיהם, ומעת אשר התרחק מארצו מנה תמיד אליה. — אבל לא במבט גס, לא ככל שוכן-בית-חמר המשתוקק אל ארץ מוכרתו מפני שהיא משיבתו לחם ומספקת לו את חפציו החמריים. כי בעיניו מלאות חבת קדש הביט אליה, אל סגולתה הפנימית, המתאימה לתשוקה האלהית אשר החלה לשוב לחובו.

כן תארץ התנערה מטומאתה. "שכוריא-אפרים", שרים סוררים וחברי גנבים, אחי שחז ורודפי שלמונים, הבעוטים מרב טובה, נמחו ממנה יחד עם כל חסנה ותפארתה. אחרי ימים רבים החלה, אמנם למשך אליה לאטה גדוים יחידים, — אבל רק בכחה לאלהים. בקדושתה העליונה המתעלה על כל חפץ חיי-חמר ורדישת משטרי-לאם.

קץ ישועה נסתם חרד". לבה לפומא לא גליא. מי בא בסוד ד' לדעת מתי תטהרו כליל תארץ ותגוי מטומאת-הגדה אשר להם. מתי שב הרוח, המסתתר בעצמותו ונגלה בפעולותיו, כפי מדת הכשרת המצבים החיצונים המכשירים את התגלותו באומה ובארץ, — אל סתרו וחסנו, ומתי הגיעה עת-דודים, אשר בהתחבר האומה ותארץ יחד יפעל כל אחד מהם על חברו לטובה ולברכה, ולא כאשר היו בימי החשך, — אין אתנו יודע עדי-מה, ובכן עינו נשואת לחזות את חביוני-המסתרים במקום-ראים, — בחזון קץ המגולה אשר חממים מאו הביעו: "אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר: ואתם הרי ישראל, ענפכם תתנו ומריכם תשאנו לעמי ישראל כי קרבו לבא". ופניתי אליכם ונעבדתם ונורעתם, והרביתי עליכם אדם כל בית ישראל כולה, ונרשבו הערים והתברות תבנינה, והרביתי עליכם אדם ובהמה ודכו ופרו והושבתי אתכם כקדמותיכם והטיבתי מראשיתכם, וידעתם כי אני ד'".

כל עוד שלא כלה זעם, כל זמן שבמעמקי רוח האומה ותארץ לא סרה עדין חלאתם מהם, היתה אז כל סבת פנותם רק אל על, אל קדש ד', רק מרוב שוממותם. מפני שלא היה להם כל ענין לקחת לב אדם החי חמר עלי אדמות; — אבל אם יתגלו או חיי-הברת ומשטר-ארץ, ימד יתגלה רוח-העושים אשר בחוכם ההשחתות העניקות תשובנה ותקצינה. בכך נסתם עדי אז כל חזון-רוח, תארץ נשכחה כמת מלב כלל האומה, היחידים, שעלה על לבם לפנות אליה. לא היה להם כלל שום ענין המתחיל לצדה החמרי הארצי. אבל במדת התמלאות הסאה של גערת ד' ותוכחתו, שהיא מרקה רק את היחידים, — שהם שבו ברובם בימי-הגלות הראשונים, — כי-אם את רוח האומה בכללה, ותרוםם אתו יחד את רוח תארץ אשר נשפל בימי-הרעה, — במדה זו החלו דרכי ציון והאבלות לבקש את תפקידן. העם אשר נעזב מהן החל לחשוב על דבר חפץ שובו אל עריו ואל ארצו. למצא שמה חיים שלמים, במסתרם בא, עוד סתר-פנים לו, מיודעו הרבים לא ויכלו להכירו החל הרוח לפעם, חיים הממלאים את כל הגוים מצד חמרו הרוח גם יחד. רק זה מקובל החל הרוח לא חוו ימיו. אף אם נראה מראשית צמיחתו בחזון-לב לקדושי-רוח, — ראיתו ולא

הכירוהו כעוז וממשוה, עד אשר במסבות החתוך והנהו הולך ונגלה. השדרות הקרובות יותר לחפצים חמריים הנו ראשונות להכיר את פעמיו. תכונתו, המלאה עינו לחפצים חמריים, חפץ תארץ, העבודה, הסוד והמשטר החברתי, לא זרה היא לרוחם כמו לרוח בני עליה המיוחדים של עם מיושק ומפורט, אשר שכת חיים ונשה טובה. — וכאן אנשי-לב נבועים לבא לעמוד במערכה. להזק ידים רפות, לרום רוח כל מתיאש ולאמץ כל כשל, לקרוא בקול גדול: "ציון, אל ירפו ידך!". הנה נשמת אלהים חיים העולשה, אשר ישבה בסתר המדרגה בכל ימי הגלות, תולכת ומתגלה. את הודה ופיעתה הלא לא תוכל לגלות רק בעמה החי חיים שלמים על אדמתו. כשם שאין השכינה שורה באש יחיד אלא על גבור ועשיר ובעל-קומה, אלא שכל זה לא יסכון מאומה בלתי הפעלות הרחניות של חכמה וענות, — כך אין השכינה האכלית שורה אלא בעם מלא גבורה, עשיר וקומיות. אלא שכל אלה ימצאו את ערכם רק בהשקותם בסיסים לתאור הרחוני והאלחי, המפולא אור ד' וענות-צדק.

בנפש נהדמה ובכרכים כושלות מעצרי רעה ויגון, של עקת-אויב ושפלות נדודים, כאמס תקה ונחומים בארבת נבר, באז אל תארץ מוורי-גולה, שרידים יחידים, עיניהם הטרטות, מרוב אפלה של גולה אחרי גולה, לא תוכלנה עוד לסבול את כל תקף תאור הגדול הורדע בארץ. הקמפה עוד לא נודקפה, ורוח עוד לא נתעודק, הנשמה האלהית עוד לא נגלתה בתעופת עזה, אבל קוים בודדים של אורה פורים בכל עבריים, הקץ-המגולה תלך וקרב, וכל אשר רח"ד מפעמו יחוש להיות מהבונים הראשונים הבונים את בנין תאומה בארץ-החדת" עולמים!

כמו שצעירה היא קומפת עמנו על אדמת הקדש; כמו שדל וקטן הוא בנינו לעומת תקותו הגדולה, שהיא נאודת כימין ה' רומפה "לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה", כן רק וחלוש הוא הרוח המורגש בקרבנו מרוממותה של ארץ-המדת, הדר-כבוד אל המתגלה בקדושת חיובל השמטה על אדמת הקדש, הנותן עז ותעצומות לעם, רק מרחוק עוד יראה לנו. אמנם מתיית הן את רוחנו המצות-התלויות-בארץ כמה שעולה בידינו לקים מתן גם כעת, אם כי עדיין אין לנו שום דבר בשלמותו. אבל הגיעה השעה לתחית התורה המכוננת לעומת תחית תארץ: תלמרון של המצות-התלויות-בארץ החל להיות הולך ונחשב, לכל עם ד' המפנה פניו אל ארצו ברוח ד' אשר עליו, — לחובה קדושה יתר על החובה האכלית המקפת את כל התורה כולה; וביותר החלה תוכחו להגלות על יושבי אדמת-הקדש.

תלמוד מביא ירדי מעשה, שינון ההלכות בברור והרחבה, עשות ספרים והרבות מחקר בהן, מביאים את ההכרה והאהבת אל המצות-התלויות-בארץ, אשר נשכחו שנות-מאות רבות מכללות האומה, ואור ד', שכלל אות ואת ובכל פרט ופרט מפרטיה של תורה, מופיע ומעורר את חשק שמירתן בכל פרטיהן, והכרת צדקן וכבודן תולכת ומתרבה לפי הגדלת תורתן ותאודתן.

הנה עתה הגיעה שנת-השמיטה לפי מגין השנים המוחזק אתנו, מרוב דלות מצב ישובנו בארץ הכרת הוא אמנם להסתפק ע"פ רוב בהוראת-שעה, כאשר תוסכם מאי ע"פ גדולי-הדור, אשר נבנסו לתוך עמק חישוב חודש בארצנו הקדושה, ובהרגשה נאמנה חדרו אל דרכו כעתיד, בחושם שלא לבח ליום-קטנות ולדעת כי מאת ד' היתה אנו לזי נזי לעש על אדמת-קדשו ליהי, לנתת-מדת ונביתו קדושי-על, שזולה היא ויבוננו